

Sygn. akt II CSK 376/19

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa M. F.
przeciwko W. F.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania wobec wykazania przez skarżącego, że sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierza w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisanie jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest

uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 marca 2019 r. pozwany W. F. oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wyróżnione w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wykazują merytoryczną odrębność. Przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy.

We wniesionej skardze kasacyjnej skarżący, nie dostrzegając merytorycznej odmienności pomiędzy przesłankami ujętymi w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., łącznie w odniesieniu do tych przesłanek ujmuje uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (s. 9-10 uzasadnienia skargi kasacyjnej), co godzi we właściwe ujęcie wymogów konstrukcyjnych wniosku, o którym mowa w art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Podnieść ponadto należy, że skarżący nie spełnił wymogów konstrukcyjnych związanych ze skutecznym powołaniem się na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazano już, że istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się za zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie doprecyzowuje się, że w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie istotne i ściśle jurydyczne, tj. dające się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Musi być to również zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencki, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Oznacza to, że dla przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie jest wystarczające – tak jak czyni to skarżący we wniesionej skardze kasacyjnej – jedynie wyeksponowanie zagadnienia prawnego bez jednoczesnego uzasadnienia istoty dostrzeganego zagadnienia problemowego oraz wyjaśnienia, jaki wpływ wyróżnione zagadnienie ma dla rozwoju prawa i działalności orzeczniczej sądów. Na skarżącym spoczywa bowiem obowiązek nie tylko ujęcia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, ale również uzasadnienie dostrzeganych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Również w odniesieniu do wniosku dotyczącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący nie wskazał przepisów, które w jej ocenie budzą poważne wątpliwości interpretacyjne lub wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów. Tym samym nie spełnił on wymagań konstrukcyjnych właściwych dla kreacji tej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie można także uznać za skuteczne powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecnictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tych elementów nie można przypisać przedstawionemu przez skarżącego uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej, który oczywistej zasadności skargi kasacyjnej upatruje „w wadliwej ocenie ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego” (s. 9 uzasadnienia skargi kasacyjnej). Takie bowiem uzasadnienie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. pozostaje w oczywistej sprzeczności z art. 398³ § 3 k.p.c., który wyklucza kierunkowanie zarzutów skargi kasacyjnej na kwestionowanie ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd drugiej instancji.

W sprawie nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozważę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

aj